

Gebiedsgerichte aanpak natuur in Noord-Brabant

Provincie Noord-Brabant

De meeste inheemse plant- en diersoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor het verrichten van handelingen of activiteiten die negatieve gevolgen kunnen hebben voor plant- en diersoorten is in de regel een ontheffing noodzakelijk. Om te voorkomen dat voor elke handeling of activiteit opnieuw ontheffing moet worden gevraagd, is het ook mogelijk om een gebiedsontheffing aan te vragen met een looptijd van 5 of 10 jaar. Deze gebiedsgerichte aanpak natuur (GAN) betekent dat met proactieve soortbescherming de populaties van de beschermde soorten binnen het plangebied een impuls krijgen waarmee een duurzame instandhouding wordt gestimuleerd en waardoor eventuele bedreigende ontwikkelingen geen negatief effect hebben op de populatie(s).

Gebiedsontheffing voor beschermde soorten

Met een gebiedsontheffing gaan (stedelijke) ontwikkelingen en de bescherming van beschermde diersoorten hand in hand. Tilburg is de eerste gemeente in Nederland met zo'n gebiedsontheffing. Een mooi voorbeeld.

Mario Jacobs, wethouder Groen, Natuur en Landschap van de gemeente Tilburg: "De gebiedsgerichte aanpak beschermt in het wild levende dieren, versnelt procedures en biedt flexibiliteit bij de uitvoering van tal van ruimtelijke ontwikkelingen. De natuurinclusieve aanpak geeft zo invulling aan een duurzame economie die samengaat met bescherming van soorten. Een win-winsituaties die echter alleen een kans van slagen heeft als naast overheden ook andere betrokken organisaties zich hieraan committeren."

Waarom een Gebiedsgerichte aanpak natuur?

De gebiedsgerichte aanpak is het antwoord voor initiatiefnemers

Het inzetten van een gebiedsgerichte aanpak natuur betekent éénmaal onderzoek en éénmaal een ontheffingsprocedure. Dit bespaart initiatiefnemers tijd en geld omdat niet meer voor elke activiteit of handeling onderzoek en een procedure nodig is. Bovendien geeft het gedurende de looptijd van de gebiedsontheffing zekerheid aan initiatiefnemers dat projecten kunnen worden uitgevoerd.

Actieve soortbescherming

Het uitvoeren van extra maatregelen om populaties van soorten te beschermen en stimuleren wordt actieve soortbescherming genoemd. Deze actieve soortbescherming vormt de kern van de gebiedsgerichte aanpak natuur en zorgt voor duurzaam behoud van populaties. De maatregelen worden opgenomen in het soortenmanagementplan.

Borging soortbescherming

De gebiedsgerichte aanpak natuur is gebaseerd op gedegen onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ecologische functies. Ook dit wordt vastgelegd in het soortenmanagementplan (verder: SMP).

Door op gebiedsniveau inzicht te krijgen in de verblijfplaatsen van beschermde soorten, en de functies die het gebied heeft voor deze soorten, is het mogelijk effectiever te beschermen en op de juiste manier en plaats voor een impuls te zorgen.

Tijdens de looptijd wordt ook de ontwikkeling van de populaties gemonitord. Zo nodig kan worden bijgestuurd.

En het werken met een gedragscode?

Het werken met een gedragscode lijkt misschien hetzelfde, maar biedt niet de borging van soortenbescherming zoals de gebiedsgerichte aanpak natuur. In een gedragscode staan gedragsregels die beschrijven op welke manier schade en verstoring aan beschermde natuur zo veel mogelijk voorkomen kan worden. Bij een

gedragscode staat de ingreep centraal en niet de soort zoals bij de gebiedsgerichte aanpak die uitvoering geeft aan een SMP.

Hoe werkt de Gebiedsgerichte aanpak natuur?

Bij de gebiedsgerichte aanpak natuur ligt de focus op het vinden van verblijfplaatsen en andere ecologische functionaliteiten in een relatief groot gebied. Met die kennis kan een SMP uitgewerkt worden met kansen, bedreigingen en maatregelen om de populaties binnen het gebied een duurzame plek te geven en te stimuleren. Dit in combinatie met de ontwikkelingen die binnen het gebied plaatsvinden.

De natuur inclusieve manier van werken, waar de GAN voor staat, heeft alleen kans van slagen wanneer naast overheden ook andere organisaties zich committeren aan deze aanpak. De provincie wil hierin samenwerken met verschillende organisaties waarbij uitgangspunten en 'best practice' met elkaar worden gedeeld.

Is het zinvol om de gebiedsgerichte aanpak voor alle beschermde soorten toe te passen?

Nee! Het is vooral zinvol om de gebiedsgerichte aanpak natuur toe te passen voor beschermde en relatief veel voorkomende soorten in het plangebied (waarvoor anders relatief vaak een losse ontheffing nodig zou zijn en een natuurinclusieve aanpak aantoonbaar meerwaarde heeft).

Wat moet je doen om de gebiedsgerichte aanpak natuur toe te passen?

De GAN is op te delen in een aantal stappen:

1. Bepaal het plangebied voor de gebiedsgerichte aanpak en analyseer wat er mogelijk aan beschermde soorten en ecologische functies voorkomt;
2. Kies de soorten waarvoor een soortenmanagementplan moet worden opgesteld ter onderbouwing van de gebiedsontheffing-aanvraag;

Steenuil; de soort en zijn leefgebied zijn strik beschermd (foto: Maarten Kaales)

De huismus is ook een algemeen voorkomende en beschermde soort die haar leefgebied voornamelijk in het stedelijk gebied heeft (foto: Maarten Kaales).

3. Onderzoek het voorkomen van deze soorten en functies in het plangebied;
4. Beschrijf en onderbouw de kansen en bedreigingen voor het voorkomen van deze soorten en functies;
5. Stel een uitvoeringsplan op waarin de maatregelen voor de kansen en tegen de bedreigingen staan beschreven;
6. Vraag een gebiedsontheffing aan voor de geselecteerde soorten met het soortenmanagementplan en het uitvoeringsplan als onderbouwing;
7. Werken volgens de gebiedsontheffing door toezicht te houden op de gestelde voorwaarden en volg de effecten van ingrepen en uitgevoerde maatregelen.

Meer weten over de inhoud van deze stappen? Dan verwijzen we je graag naar de "Handreiking gebiedsgerichte aanpak natuur". Deze is op te vragen bij de provincie Noord-Brabant via infoWnb@brabant.nl

Gierzwaluw; een algemene en beschermde soort waarvan de in het stedelijk gebied voorkomende verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn (foto: Martin Manders)

Met een gebiedsontheffing als resultaat weten alle partijen (overheid, woningbouwverenigingen, bouwbedrijven en particulieren) waar ze aan toe zijn; zowel in tijd als in geld.

- De aanpak voorkomt het aanvragen van meerdere losse ontheffingen;
- Gemeenten kunnen de gegevens gebruiken voor bestemmingsplannen, projecten, beleid en voor de volledigheidstoets bij Wabo-vergunningen;
- Aanvragers van een gebiedsontheffing dienen flink te investeren in onderzoek aan de voorkant, maar verdienen dit ruimschoots terug bij de uitvoering.

Met een gebiedsontheffing als resultaat

Daarnaast is de soortenbescherming beter geborgd bij ruimtelijke projecten en treedt er bij alle partijen lastenverlichting op.

De gebiedsgerichte aanpak natuur geeft invulling aan een duurzame economie die samengaat met bescherming van soorten. Met de gebiedsgerichte aanpak natuur ontwikkel en stimuleer je soorten waar mogelijk, op basis van ecologische context.